

7 - Aynı paragrafta devam edersek, yine boşlukta kalmış ve yanlış bilgi veren iki cümle ile karşılaşırız: "Beta-OH bütirik asit ve asetoasetik asit oluşur. Bu maddeler glukoz kullanımını bozar".

Keton Cisimleri de denilen bu iki asit diabet ve mutlak açlık gibi durumlarda organizma tarafından amaçlı olarak oluşturulur. Karaciğerde sentezlenen bu bileşikler dolaşıma verilir ve dolaşımında "metabolizma enerjisi" olarak bulunur. Diabette, dolaşımdaki glukozu kullanamayan hücreler keton cisimlerini kullanarak, asetil-KoA üzerinden ATP gereksinimlerini karşılarlar.

III. "Diabetin Oluşma Nedeni" başlığı altında yer alan ilk paragrafta:

1 - Beşinci, 6., 7. cümleler ile Diabetes mellitus tanımlanmaya çalışılıyor. Ancak bu tanım da eksiktir. Zira yazarların da belirttiği gibi Diabetes mellitus'un bir tipinde insülin eksikliği söz konusu (Tip I, insüline bağımlı diabet) iken, diğer bir tipinde (Tip II, insüline bağımlı olmayan diabet) plazma insülin düzeyi azalmış, normal, hatta yükselmiş olabiliyor. Bu nedenle "Bir süre sonra beta hücreleri yorulur ve hormon salınımı durur. Buna Diabetes mellitus (= şeker hastalığı) denir." şeklinde bir tanım yanlış veya en azından yetersiz bir tanımdır.

2 - Sayfa 114'te "Diabet Teşhisi" başlığı altında (glukoz seviyesi 14 mg/dL'den fazladır. Oral glukoz tolerans testi için kişiye 1.75 mg/Kg - 75 g glukoz içirildikten sonra...) cümlelerinde muhtemelen dizgi hatasına bağlı rakam ve birim yanlışları vardır.

IV - Sayfa 116'da "Karaciğer mutlak enzimleri üzerine etki" başlığı altında:

1 - Birinci cümle anlaşılmalıdır. Hangi kaynaktan alındığı da belirtilmemiştir. Bu kısımda karaciğer homojenatlarının hazırlanması ve bazı karaciğer enzimlerinin aktivite tayin yöntemleri özetlenmek istenmiş ise de:

2 - "Hepatik enzimlerinin hazırlanması" başlığı yanlıştır. Başlık hepatik homojenatın hazırlanması olabilir ve yöntemde geçen "homojen olarak buzla soğutulur" cümlesinde muhtemelen çeviri hatası vardır. "Buzla soğutulur" homojenize edilir" ifadesi daha sonraki cümlelere uygun düşmektedir.

3 - Yukarıdaki hata, bu kısımda ele alınan karaciğer enzimlerinde aktivite tayini başlıkları altında da tekrar edilmektedir. Ayrıca, karaciğer enzimlerinin aktivitesini ölçümleri konusundaki özet açıklamaların hangi amaca hizmet edeceğini söylemek mümkün değildir. Bir yöntem ya tümü ile anlatılır, ya da kaynak gösterilir. Burada, karaciğer homojenatının hazırlanış kısmı - bazı hatalar ve eksiklikler olmakla beraber-özetlenmiş, enzim aktivite tayin yöntemlerine ise hiç değinilmediği gibi kaynak da verilmemektedir.

Kurucu üyelerinden olduğum FABAD ve onun organı olan FABAD Farmasötik Bilimleri Dergisi'nin sürdürmekte olduğu bilimsel düzeyini korumak amacıyla yaptığım bu eleştirilerin yazarlar tarafından anlayışla karşılanacağını umarım.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Aysen Karan

Ege Üniversitesi
Biyokimya Anabilim Dalı Başkanı

Yazarların Yanıtı:

Fabad Yayın Kurulu Başkanlığı'na

Derginizin Eylül 1994, 19. cilt, 111-119 sayfalarında yayınlanan "Antidiabetik Aktiviteli Bitkilerin Araştırılmasında Kullanılan Biyolojik Yöntemler" başlıklı makalemiz ile ilgili olarak, Sayın Hocam Prof. Dr. Aysen Karan'a eleştirileri ve ilgileri nedeniyle teşekkür ederiz.

Öncelikle bu makale bir bilimsel tarama makalesi olup, ilgili kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

— Konunun "Giriş" kısmında 2. paragrafın ilk cümlesi ile ilgili eleştiri, bizim de katılacağımız bir eleştiridir. Ancak makaledeki cümle, "İnsülin, her sağlıklı insanda salgılanan bir hormondur ve hormonlar genetik şifreleri nedeniyle yerlerini sentetik, bitkisel ve hayvansal ilaçlara bırakmamaktadırlar" şeklindedir. Biz, Sayın Prof. Karan'ın belirttiği gibi "tüm hormonların protein veya polipeptit yapısında olduğunu" kastetmiyoruz. Şüphesiz her eczacının da bildiği gibi, hormonlar değişik yapılara sahiptirler.

— "İnsülinin Etki Mekanizması" ile ilgili kısımda 1. paragrafın 2. cümlesinde, Sayın Prof. Karan'ın belirttiği anlamda "glikolitik enzimlerin de hücre membranında yer aldığı" şeklinde bir ifade söz konusu değildir. Cümlelerin öznesi bir önceki cümlede kullanıldığı için tekrarlanmamış ve "... amino asit transportunu" kelimesi ile "glikolitik..." kelimesi arasındaki "virgül", "ve" manasını cümleye kazandırdığı için yukarıda belirtilen anlam çıkmamaktadır. Bu cümle ve "İnsülinin Etki Mekanizması" ile ilgili kısımda tenkit edilen diğer cümleler, 3. ve 4. kaynaklardan aynen alınmıştır. Bazı cümleler ifade bakımından yetersiz olabilir. İnsülin ve diabet ile ilgili olarak, danışmanların önerileri dikkate alınarak ve kaynak gösterilerek konuya kısaca değinilmiştir. Sayın Prof. Karan'ın da konunun başında belirttiği gibi, gerek "İnsülin hormonu", gerekse "Diabetes mellitus" konuları bir kaç paragrafta özetlenmesi mümkün olmayacak kadar kapsamlı ve karmaşık konulardır.

— Bu derlemede de, dizgiden kaynaklanan bazı hatalar olabileceğini vurgulamak isteriz. "Diabet Teşhisi" başlığı

altında glukoz seviyesi 14 mg/dL yerine, 140 mg/dL şeklinde bir düzeltme yapılması gerekmektedir.

— Bazı eleştiriler ise tamamen bakış açısı farklılıklarından doğmaktadır. Bize göre "Hepatik Enzimlerin Hazırlanması" terminolojisi doğrudur. Konu ile ilgili bu kavramlar 17. kaynaktan alınmıştır. Sayın Prof. Karan'ın önerdiği ifadelerin kullanılması daha açık bir anlatım sağlaması açısından uygun olabilir, ancak çeviri hatası olarak belirtilen kısım farmakologların görüşleri doğrultusundadır.

Sayın Prof. Karan'ın makalemize gösterdikleri dikkatten dolayı kendilerine teşekkür eder, aynı dikkatin diğer yayınlanacak makalelerde de gösterilmesinin, derginizin yayın kalitesini yükselteceği inancında olduğumu bildirir, öncelikle şahsınızda FABAD Farmasötik Bilimler Dergisi Yayın Kurulu'na bana bu fırsatı verdikleri için teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Doç. Dr. Nurten EZER